Redactiunea, Administratiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ!
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescŭ în Viena: Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ insertiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoiélă.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULŬ LI.

"Gazeta" iese în fie-care ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anu 40 franci, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 193. Brașovŭ, Vinerĭ 2 (14) Septemvre 1888.

„Originea dualismului în Austria."

(După „*Revue Bleue*".)

II.

„Sub Maria Theresia se scie în ce felŭ de circumstanțe Ungurii au obținut confirmarea tuturorŭ privilegielorŭ lorŭ vechĭ și cum li s'a plătitŭ înainte, în 1741, devotamentulŭ lorŭ către corónă prin nouĕ concesiunĭ. Acésta mare princesă a trebuitŭ, sub presiunea împrejurărilorŭ, sĕ se supună exigențelorŭ apĕrătorilorŭ ei ultimĭ și sĕ sancționeze preponderanța ce șĭ-au arogat'o asupra Slovacilorŭ, Croaților, Sêrbilorŭ din Sirmia ș. a. constituindŭ astfelŭ pe Maghiarĭ în oligarchiă dominantă și preparândŭ dificultățĭ grave succesorilorŭ ei".

„Numai dela octroarea acestei charte numită „sancțiunea pragmatică", Ungurii au formatŭ unŭ adevĕrătŭ statŭ independentŭ în sînulŭ monarchiei, supunêndŭ tiraniei lorŭ mai multe milióne de supușĭ austriacĭ de diferite rasse, impunêndu-le legĭ, limba lorŭ și visândŭ totdéuna o putere, o mărire și o autonomiă, ce nu se putea concilia cu existența imperiului".

„Mai târḑiu Maria Theresia a veḑutŭ periculululŭ și a voitŭ sĕ-lŭ micșoreze. Ea a refusatŭ Ungurilorŭ Transilvania și confiniile militare; însĕ acéstă restricțiune târḑiă n'a fostŭ de ajunsŭ spre a opri orgoliulŭ maghiarŭ în espansiunea sa. Sub aceleașĭ preocupărĭ, fiulŭ sĕu Iosifŭ alŭ II-lea a făcutŭ în același sensŭ o încercare mai seriósă. Elŭ a speratŭ chiar de-a tăia rĕulŭ dela rĕdăcină, atacândŭ pe Maghiarĭ în prejudețele lorŭ cele mai scumpe, în obiceiurile, tradițiunile și prerogativele lorŭ și asimilându-i cu celelalte naționalitățĭ ale monarchiei. Intențiunea lui a fost de-a grupa elementele deosebite ale imperiului sĕu într'o massă homogenă, care ar fi înfățișatŭ la rĕsăritul Europei imaginea monarchiei francese."

„Concepțiunea a fostŭ seducătóre, marea greșélă a lui Iosifŭ alŭ II-a a fostŭ că a voitŭ s'o realiseze impuindŭ tuturorŭ supușilorŭ sĕi folosirea oficială a limbei germane, c'unŭ cuvêntŭ căutândŭ unitatea în germanisarea Austriei. In acestŭ împeriu nu se află Germani decâtŭ numai în cele douĕ provincii ale Austriei de susŭ și de josŭ, în Tirolŭ și într'o parte a teritorului Bohemiei; cu totulŭ 6 milióne locuitorĭ la finea seculului din urmă, și astăḑĭ celŭ multŭ 8—9 milióne. Cum ar fi pututŭ acéstă minoritate sĕ absórbă și sĕ asimileze 20 séu 30 milióne de supușĭ carĭ vorbescŭ limbĭ strĕine? Incercarea lui Iosifŭ alŭ II-le n'a isbutitŭ dér nicĭdecum?"

„La mórtea sa, Maghiarii au profitatŭ de reacțiunea care s'a produsŭ în contra *Iosefismului* spre a-șĭ reînoi vechile lorŭ pretențiunĭ și a reclama reconstituirea totală a regatului lorŭ primitivŭ, care va se ḑică suzeranitatea, apoi încorporarea Croației, a Transilvaniei, a Banatului timișianŭ și a Confinielorŭ militare".

„Dela acéstă epocă a începutŭ între dieta unguréscă și guvernulŭ imperialŭ o luptă care a duratŭ mai tótă jumĕtatea secolului alŭ XIX-lea și care pe la 1840 a luatŭ la Ungurĭ unŭ caracterŭ pe față revoluționarŭ spre a se termina la 1848 cu insurecțiune armată".

„Este de remarcatŭ, că în totŭ cursulŭ acestui lungŭ conflictŭ, principala plângere a Maghiarilorŭ în contra cabinetului de Viena a fostŭ totdéuna refusulŭ guvernului austriacŭ de-a le da concursulŭ sĕu spre a sdrobi, spre a sfărîma rassele slave și române, asupra cărora își arogau proeminența. Acésta resistență a fostŭ causa pentru care administrația austriacă fŭ stigmatisată de către oratorii maghiarĭ ca Deak, Kossuth, Eötvös Teleky și consoți și tratată din partea lorŭ ca tiranică, opresivă și inimică a libertății!"

„E de ajunsŭ a percurge istoria Croaților, a Slovacilorŭ, a Românilorŭ din Transilvania, carĭ formézâ ca poporațiune și ca teritoriu douĕ din trei părțĭ ale regatului ungurescŭ și cărora Maghiarii le refusă dreptulŭ de existență, desprețuindŭ astfelŭ principiele cele mai elementare ale dreptului modernŭ, este de ajunsŭ de a receti tóte documentele constituționale ale acestorŭ naționalitățĭ spre a se convinge, că pretențiunea Maghiarilorŭ de a-i reduce la starea de aservire, nu găsesce temeiu nicĭ chiar în archivele feudale și în jurisprudența trecutului."

„Astfelŭ etnografia și istoria Ungariei permitŭ de-a constata faptulŭ caracteristicŭ, că cea mai mare parte a acestui regatŭ este locuită de naționalitățĭ nemaghiare (La nordŭ Slovacii: la sudŭ Croații și Sêrbii; la rĕsăritŭ Românii) și că tótă sforțarea Ungurilorŭ de mai multe veacurĭ încóce tinde a opri sborulŭ acestorŭ poporațiunĭ, a confisca viéța lorŭ națională spre ai absorbi apoi în maghiarismŭ. Slovacii suntŭ o poporațiune de 3,500,000 suflete; Croații și Sêrbii 2,300,000; Românii 3,400,000; totalŭ aprópe 10 milióne suflete. Ungurii din contră cu tótă meșteșugita talsificare a statisticei lorŭ, n'atingŭ cifra de 5,400,000 suflete. Se vede dér că pretențiunea este contrară tuturorŭ precedentelorŭ, a tuturorŭ legilorŭ puse de istoriă.

„Că o națiune numerósă superióră în civilisațiune, avêndŭ prestigiulŭ puterei și fala culturei literare, vrea sĕ asimileze o provinciă, că vrea se impună legile și limba sa, acésta este operă deja fórte primejdiósă, care arare orĭ reușesce. Cum ar puté însĕ Ungurii reuși cu încercările lorŭ, ei carĭ formézâ câteva insule micĭ împrăștiate icĭ colo în mijloculŭ populațiunilorŭ multŭ mai numeróse, ce se îmulțescŭ multŭ mai tare, avêndŭ consciința forței lor și fiindŭ pline de încredere în viitorŭ?"

Apĕrarea reginei Serbiei Natalia.

Nu de multŭ amŭ luatŭ și noi după „Times" notiță despre rĕspunsulŭ reginei Natalia către consistorulŭ din Belgradŭ în afacerea sa de divorțŭ. „Times" însĕ declară acum apocrifŭ acelŭ rĕspunsŭ. Unŭ corespondentŭ alŭ lui „N. fr. Pr." comunică din Belgradŭ din cuvêntŭ în cuvêntŭ apĕrarea reginei ce a înaintat'o ea Consistoriului sêrbescŭ. Părțile mai însemnate suntŭ următórele:

„*Către Consistoriulŭ eparchiei Belgradŭ.*

„Intru adevĕrŭ e de miratŭ și unic în felulŭ sĕu destinulŭ patriei nóstre bătută de sórte! Serbia întrégă turburată și îngrijată urmăresce cu atențiune acele întêmplărĭ neplăcute, carĭ se petrecŭ aḑĭ în jurulŭ tronului abia stabilitŭ.

„Maiestății Sale regelui Serbiei, și înaltului meu bărbatŭ, i-a plăcutŭ sĕ alunge de lângă sine pe soția sa, cu care era legatŭ după lege, pe femeia sa credinciósă, pe femeia înaintea căreia a făcutŭ jurămêntŭ înaintea sântului altarŭ că-i va rêmânea credinciosŭ, că o va iubi și o va scuti pănă la mormêntŭ; pe femeia care i-a dăruitŭ unŭ moștenitorŭ pentru tronulŭ sêrbescŭ! A aflatŭ de bine a despărți pe mama de fiu, care i-a fostŭ singura singura bucuriă și singura mângăere pe pămêntŭ. A aflatŭ de bine ca pe cea dintêiu regină sêrbéscă s'o ridice pe tronulŭ vacantŭ de 500 de anĭ și după aceea s'o alunge din țéră ca pe cea mai comună făcĕtóre de rele; din țéra aceea, pe care ea a iubit'o așa de ferbinte și cu atâta sinceritate, pentru a cărei gloriă vibrézâ pănă și cea din urmă picătură din sângele ei, ceea ce mărturisescŭ faptele sale îndeplinite în ḑilele bune ca și în ḑilele cele din urmă, de grea cercare pentru ea. S'a hotărîtŭ în fine, ca pe cea dintêiu pagină a istoriei regatului de nou alcătuitŭ sĕ scrie întêmplarea fatală despre care vorbesce nu numai Serbia și Consistorulŭ din Belgradŭ, ci întréga lume

---

FOILETONULŬ „GAZ. TRANS.

ALBUȘICA.

Poveste.

(Urmare.)

Dómna cea rĕutăciósă
Pismăreața 'mpĕrătésă
Șciindŭ cumcă ea mâncase
Din fetița cea frumósă
Și maiulŭ și splina friptă,
Ședea acum liniștită,
Credêndu-se mai frumósă
Și la toțĭ mai drăgostósă.
Voindŭ însĕ sĕ se'ncreadă
Merge astăḑĭ sĕ se védă
Și pe-oglindă o întreabă:
— „Oglinduță sciutóre
„De frumseță spunĕtóre,
„Spune-mĭ mie adevĕratŭ
„Prin alŭ tĕu graiu minunatŭ
„Cine'n țéră-i mai frumósă
Și la toțĭ cea mai aleasă?..."
Ear oglinda-i rĕspundea
Către ea ḑicêndŭ așa:
— „Precum mie mĭ-s'arată
„Prin vedenie formecată
„Tu ai fi cea mai frumósă
„Și la toțĭ cea mai aleasă,
„Déră peste șepte munțĭ
„Cu cóme de bradĭ cărunțĭ
„La cei șepte ómenĭ micĭ
„Ce le ḑicŭ: șepte piticĭ, —
„Fata, mândra Albușică,
„De mii de-orĭ e mai voinică
„De mii de-orĭ e mai frumósă
„Ca și tine 'mpĕrăteasă!..."
Dómna când o auḑia
Tare mi-se spăria
Și sângele 'n ea ferbea,
Inima'n peptŭ 'i sărea
Totŭ mereu la fețĭ schimba
Când roșa, când înverḑa
Apoi ér îngălbinea,
Căcĭ prea bine ea scia
Că oglinda dreptŭ spunea...
Și când ea se află 'ndată
De vênătorŭ înșĕlată,
Fórte multŭ se nĕcăja
Și 'n gândirĭ se cufunda,
Mintea multŭ îșĭ frămênta
Óre cum s'o prăpădească
Viéța sĕ-io nimicească?
Și multŭ nicĭ că se gândì
Pănă'n minte 'i plesnì
Unŭ mijlocŭ de-a prăpădi
Pe mândra copila mică,
Pe frumóse Albușică!...
Atuncĭ ea sĕ apucă
Fața iute șĭ-o schimbă,
Și așa mi se-'mbrăcă
Câtŭ orĭ cine sĕ gândéscă,
— Nicĭ prin minte sĕ-i plesnească
Că ea e împĕrătésă —
Ci că-i o negustorésă.
Și-așa gata cum era
La drum iute mĭ-o lua,
Șépte munțĭ în sborŭ trecea
Până-'ndată și-ajungea
La casa celorŭ piticĭ
Celorŭ șépte ómenĭ micĭ!
Ea spre ușă se 'ndreptă
S'o deschidă-apoi cercă
Dér aflà atuncĭ îndată
Cumcă-i bine încuiată
Albușica mândră fată.
Ea la ușă tocănì
Ear din graiu așa-i grăì:
— „Nu-i cumpăra boerésă
„Marfă bună și alésă
„Adusă din depărtare
„Șĭ-o dau lesne, lesne tare!"
Albușica auḑindŭ
Și că cine-i nesciindŭ
Capu-afară îșĭ scotea
Pe feréstra mititea
Și femeia când vedea
Astfelŭ blândŭ 'i cuvênta:
— „Bună ḑiua dragă nană!
„Ce marfă ai în năframă?"
— „Marfă bună și curată
„Ce-i în țéră multŭ cercată:
„De mĕtasă am curele
„Bune de încinsŭ cu ele!"
Și cum asta o ḑicea
Din năframă îșĭ scotea
Curelușe strălucite
Din mătase împletite.
Albușica când vedea
Ea în sine îșĭ ḑicea:
— „Muerea-asta de omenie
„Potŭ s'o lasŭ la min' sĕ vie!...
Atuncĭ ușa descuià
Și 'n lăuntru o lăsà.
Streina 'n casă întrândŭ
O curéua întindêndŭ
Ḑise fetei cu glasŭ blândŭ:
— „Copiliță frumușea
„Dómne bine-'țĭ stă cu ea,
„Las' dragă eu sĕ te 'ncingŭ
„Cum se cade, sĕ te strîngŭ!...."
Albușica fără frică
Se lăsà ca s'o încingă
„Cum se cade" sĕ o strîngă.
Er muerea s'apuca
Cu cureaua o-'ncingea;
Și în mânĭ când îșĭ vedea
Pe mare-a dușmană-a sa
Așa tare mĭ-o strîngea
Câtŭ fetéța mai plesnea
Nu putu nimicŭ grăì
Ci pe locŭ îngălbinì,
Resuflarea-i se oprì
Și 'naintea ei murì.....

cultă, şi despre care va judeca atâtŭ presentulŭ câtŭ şi viitorulŭ. Dér odini-óră, când nu vorŭ mai fi pe acéstă lume nicĭ judecătorii, nicĭ părţile învrăjbite şi interesele pământescĭ şi alte pretenţiunĭ egoiste vor fi câştigatŭ satisfacţiune, când pasiunile vorŭ adurmi şi când în fine vom sta cu toţii înaintea tronului prea dreptului judecătorŭ, atuncĭ póte şi istoria lumei va enuncia cu linişte şi fără patimă sentinţa imparţială....

„Eu nu potŭ lua asupra mea responsabilitatea nicĭ unui paşŭ greşitŭ şi cu deplină linişte aşteptŭ judecata presentului ca şi a viitorului, deşi inima mea este torturată de-o rană nevindecabilă. Nicĭ într'unŭ statŭ nu esistă lege séu forŭ judecătorescŭ pentru persónele domnitóre. Legile statului nu-ĭ potŭ face responsabilĭ despre faptele şi lucrările lorŭ; pentru ei nu se aducŭ legĭ; ei suntŭ responsabilĭ numai înaintea consciinţii, judeţului eternŭ şi înaintea dreptăţii. Şi décă tronulŭ cuprinde cea mai înaltă posiţiune în societate, atuncĭ cu atâtŭ maĭ mare şi mai grea este responsabilitatea acelora, carĭ ocupă acestŭ tronŭ."

„Dér fiindŭ că Maiestatea Sa regele Serbiei, Inaltulŭ meu bărbatŭ, a aflatŭ de bine a se supune judecăţii acelora, carĭ au căpĕtatŭ puterea dela dênsulŭ, carĭ în numele sĕu pronunţă sentinţa lorŭ, carĭ depunŭ în mânile lui jurămêntulŭ sĕrbătorescŭ, că vorŭ judeca numai după informaţiunile cele mai bune, după consciinţa lorŭ şi după rigórea legilorŭ, astfelŭ şi eu mĕ invoescŭ sĕ mĕ supunŭ judecăţii lorŭ. Nu esistă omŭ, cu atâtŭ mai puţinŭ domnitorŭ, celŭ dintêiu chematŭ a apĕra dreptatea şi în numele căruia se pronunţă dreptulŭ şi adevĕrulŭ, nu esistă ḑicŭ domnitorŭ care sĕ doréscă ca judecătorii sĕ pĕcătuéscă în contra datoriei sale, ca sĕ-şĭ calce jurămêntulŭ şi sĕ judece strîmbŭ în contra legii şi a consciinţii sale. Fără de dreptŭ nu póte esista nicĭ o societate şi nicĭ nu póte fi în interesulŭ domnitorului, ca sĕ scadă înalta şi sfânta chiămare a judecătorului. Şi eu, care în tótă viéţa mea am avutŭ ţinta supremă sĕ-mĭ facŭ datoria, nu am causă sĕ tremurŭ înaintea judecăţii, sĕ tremurŭ în faţa ĕstorfelŭ de bărbaţĭ, carĭ suntŭ chiămaţĭ sĕ judece după lege în tóte cele ce în societatea omenéscă se consideră ca lucrurĭ înalte şi sfinte. Eu înse totodată sunt domnitóre şi regină şi mĕ întristéză, mĕ dóre şi trebue sĕ plângŭ în sufletulŭ meu, că am ajunsŭ până acolo, ca sĕ mĕ presentŭ ca acusată înaintea judecătorilorŭ — eu care am datŭ probe aşa de marĭ de abnegaţiune faţă cu bărbatulŭ meu şi de iubire faţă cu fiulŭ meu; eu care am înălţatŭ cătră tronulŭ cerescŭ atâtea rugăciunĭ fierbinţĭ când patria era în periculŭ. Lucrulŭ acesta cu atâtŭ e mai întristătorŭ pentru mine, cu câtŭ eu cu cea mai mare linişte sufletéscă potŭ susţiné, că n'am greşitŭ nicĭodată nimicŭ în contra datorinţei mele şi că în adevĕrŭ nimenĭ nu va puté sĕ'mĭ spună vre-o faptă, orĭ publică, orĭ privată, orĭ familiară, care ar justifica bănuielile ce se ridică în contra mea. Intru adevĕrŭ sórtea mea e vrednică de compătimitŭ şi ar trebui şi din pétră sĕ curgă lacrimĭ — dér eu nu cerŭ aicĭ îndurare, ci dreptate.

„Tóte acelea ce le-a aflatŭ Înălţatulŭ meu bărbatŭ de bune pentru unŭ divorţŭ, le-a scosŭ din două scrisorĭ panslaviste. Maiestatea Sa lĭ-a aruncatŭ în spinarea mea; dér nimenea nu va puté ḑice, că ele cuprindŭ în sine recerinţele acele, carĭ, pe basa legilorŭ civile orĭ a canónelorŭ bisericescĭ, arŭ puté forma destulŭ materialŭ pentr'unŭ divorţŭ....

„In prima scrisóre de acusare nu se aduce nicĭ o causă de despărţire; într'a doua se enumĕră ce-i dreptŭ câte-va dér acele nu suntŭ nicĭ destulŭ de serióse, nicĭ nu potŭ trece în categoria causelorŭ, pe basa cărora s'ar puté face divorţulŭ. De altmintrelea în sensulŭ contractului, ce l'am încheiatŭ cu bărbatulŭ meu rege, mie îmĭ compete dreptulŭ sĕ ţinŭ pe copilŭ la mine.

Maiestatea Sa nu avea dreptulŭ sĕ nimicéscă contractulŭ, cu atâtŭ mai vêrtosŭ, cu câtŭ acesta a fostŭ opera mânilorŭ sale şi eu numai silită de împrejurărĭ l'am subscrisŭ. Demnitatea de regină şi aptitudinea de mamă nu m'au iertatŭ sĕ dau pe fiulŭ meu în mânile d-lui Proticĭ, pe care l'am scosŭ afară din casa mea; décă n'aşŭ fi făcutŭ şi n'aşŭ fi simţitŭ astfelŭ, aşŭ fi fostŭ vrednică de osênda lumei întregĭ.

(Va urma).

Papa şi catolicii germanĭ.

Catolicii germanĭ au ţinutŭ anulŭ acesta o mare întrunire la Freiburg, unde s'a luatŭ între altele următórea resoluţiune:

1. Adunarea generală esprimă din nou convingerea, că restabilirea suveranităţei teritoriale a sfântului scaunŭ este o necesitate indispensabilă pentru independenţa lui şi pentru deplina libertate şi independinţă în guvernămêntulŭ bisericei, şi că orice putere mirénă instituită de Dumneḑeu lucréză în adevĕratulŭ sĕu interesŭ şi pentru restabilirea ordinei sociale sdruncinate, décă sprijinesce din tóte puterile pretenţiunile ridicate de sfântulŭ părinte.

2. Adunarea generală regretă în specialŭ mĕsurile cele mai nouĕ ale guvernului italianŭ contra sfântului scaunŭ, şi înainte de tóte disposiţiunile proiectului pentru unŭ nou codŭ penalŭ italianŭ, care atacă drepturile scaunului apostolicŭ, şi se alătură cu totulŭ la scrisórea episcopilorŭ întrunițĭ la Fulda cătră sfântulŭ părinte datată la 29 Augustŭ a. c., esprimândŭ în acelaşŭ timpŭ cea mai căldurósă mulţămire înaltului episcopatŭ pentru acéstă puternică iniţiativă întru sprijinirea sfântului scaunŭ.

3. A 35 Adunare generală a catolicilorŭ din Germania esprimă cea mai intimă mulţumire pentru deosebita căldurósa primire ce a făcutŭ Emin. Sa papa Leo XIII peregrinilorŭ germanĭ cu ocasiunea ducerei lorŭ la Roma.

SCIRILE ḐILEI.

La adunarea generală a *Reuniunei Gustav-Adolf* ce s'a ţinutŭ ḑilele aceste în *Halle*, episcopulŭ *Teutsch* a dăruitŭ preşedintelui Societăţii unŭ preţiosŭ paharŭ, în numele tinerimei din *Sebeşulŭ-săsescŭ*.

* * *

Precum se scrie din *Aiudŭ*, adunarea comitatensă de tómnă a comitatului Alba-inferióră, probabilŭ că se va deschide în prima jumătate a lunei Octomvre. Ḑiua înse nu e fixată.

* * *

Mişcarea comercială a României cu Spania în cele şese lunĭ dela începutulŭ anului 1887 a fostŭ următórea: S'au importatŭ în România mărfurĭ spaniole representândŭ o cantitate de 2 tóne şi o valóre de 4,052 lei. S'au exportatŭ în Spania 3,957 tóne de mărfurĭ române, representândŭ o valóre de 419,156 lei.

* * *

Celŭ din urmă onorarŭ alŭ medicului *Mackenzie*, care l'a primitŭ ḑilele aceste, este de 6300 mărcĭ. Elŭ a primitŭ onorarulŭ acesta pentru-că a petrecutŭ încă patru ḑile după mórtea lui Fridericŭ în Friedrichsruhe. Elŭ pentru aceea a primitŭ aşa de tărḑiu onorarulŭ acesta, pentru-că n'a voitŭ sĕ rĕspundă la provocarea, décă asta este cea din urmă pretensiune a lui?

* * *

La 4 Septemvre d. Gladstone a ţinutŭ în Wrexham unŭ lungŭ discursŭ, în care s'a ocupatŭ şi despre Austro-Ungaria. Étă cuvintele ce le-a ḑisŭ la adressa monarchiei nóstre:

„Scițĭ, că la împărţirea Poloniei, Galiţia a fostŭ dată Austriei. N'am avutŭ adesea ocasiune sĕ vorbescŭ cu multă satisfacţiune despre politica Austriei, totuşĭ am aflatŭ, şi acésta cu o mare mulţumire, că nu de aḑĭ séu de ierĭ, ci de mai mulţĭ anĭ, Austria a acordatŭ Polonilorŭ din Galiţia o mulţime de mĕsurĭ administrative independente. De aceea Austria a apucatŭ înaintea Engliterei prin libertăţile ce a acordatŭ Polonilorŭ. Şi care a fostŭ consecinţa? Am cetitŭ în acestĭ din urmă timpĭ totŭ ce s'a scrisŭ în acéstă privinţă, şi am constatat, că toţĭ autorii suntŭ de părere că poporaţiunea Galiţiei, care până aci era ostilă monarchiei, a începutŭ acum a se apropia multŭ de dênsa".

Corespondenţa „Gazetei Transilvaniei."

Braşovŭ, 31 Augustŭ st. v.

Ca Românŭ îmĭ place sĕ mĕ interesezŭ de orĭ ce pasŭ, ce-lŭ face poporulŭ meu; îmĭ place sĕ privescŭ la progresulŭ lui pe tóte terenele, dér mai multŭ îmĭ place a mĕ străcura şi eu pe icĭ pe colo prin societăţile românescĭ conlucrândŭ cu fraţii mei după câtŭ îmĭ permitŭ slabele mele puterĭ. Imĭ place sĕ mĕ interesazŭ de tóte, dér mai multŭ îmĭ place sĕ cunoscŭ modulŭ cum trăesce Românŭ cu Românŭ, c'unŭ ouvêntŭ viéţa socială care singură e dovadă despre puterea şi consolidarea unu poporŭ.

Sciinţa e o putere nivelătóre cu alŭ cărei ajutorŭ putemŭ aduce popórele la unulŭ şi acelaşŭ nivelŭ de cultură, sciinţa e arma de căpetenie în lupta pentru existinţă a unei naţiunĭ; viéţa socială înse este oglinda, în care fiecare poporŭ póte ceti durata şi felulŭ viitorului sĕu.

Décă este vorba de viéţa socială, e lucru invederatŭ, ca sĕ o caute omulŭ mai întâi acolo, unde e societatea mai mare, în centre, în oraşe, cum este de pildă oraşulŭ nostru.

Credŭ că n'ar fi nicĭ inoportunŭ nicĭ nefolositorŭ, de a vorbi şi despre viéţa socială a Românilorŭ din Braşovŭ, unulŭ din centrele nóstre de frunte românescĭ. Până ce înse va apăré o critică în ceea ce privesce socialitatea nóstră, eu voiu sĕ atingŭ numai o lature a ei, ce am observat'o cu ocasiunea petrecerii mele mai îndelungate aicĭ în véra acésta.

Fără îndoiélă, că în contactulŭ societăţii jócă unŭ rolŭ principalŭ tinerimea, mai alesŭ aceea parte a ei, care prin cultura şi aspiraţiunile sale forméză aşa ḑicêndŭ avantgarda tuturorŭ întreprinderilorŭ pe terenulŭ socialŭ.

Am convenitŭ şi eu cu o mulţime de tinerĭ românĭ de acéstă categoriă, mai alesŭ cu tinerĭ universitarĭ, veniţĭ pe timpulŭ feriilorŭ la familiile lorŭ, şi m'am convinsŭ cu multă bucuriă, că între dênşii domnesce unŭ spiritŭ bunŭ şi accesibilŭ pentru adevĕratulŭ progresŭ alŭ societăţii. Am vĕḑutŭ o frumósă pleiadă de tinerĭ românĭ deşteptĭ, plinĭ de iubire şi recunoscinţă faţă cu societatea în sînulŭ căreia au crescutŭ, pĕtrunşĭ de sentimente adevĕrate românescĭ şi arḑêndŭ de dorulŭ de a lucra pentru binele naţiunei lor, i-am vĕḑutŭ şi mĭ-am ḑisŭ: Acestĭ tinerĭ trebue sĕ fiă încuragiaţĭ printr'o căldurósă îmbrăţişare din partea societăţii, căcĭ ei suntŭ anteposturile viitorului. Dér se vede, că bine a ḑisŭ cine a ḑisŭ, că „nimenea nu-i prorocŭ în patria sa."

Ea atuncĭ josŭ o lăsă
Şi din gură-i cuvêntă:
— „Acum fi tu mai frumósă
„Şi în ţéră mai alésă!!"
Şi cum asta o ḑicea
Multŭ ea ḑĕu se bucura
Vĕḑêndŭ chiar cu ochii sĕi
Că-'i mórtă duşmana ei!...
Aci apoi o lăsă
Éră ea se depărtă
Cătră casă se-'ndreptă.....

Séra se apropia....
Multă vreme nicĭ trecea,
Până şi cei ómenĭ micĭ
Cei voinicĭ şépte piticĭ
Lucrulŭ pentru aḑĭ îşĭ lasă
Şi vinŭ veselĭ cătră casă.
Dér vai! cum se spĕriară
Când în casă toţĭ intrară
Şi pe mândra Albuşică
Fata lorŭ cea frumuşică
Josŭ pe vatră o afla
Mórtă dér totŭ frumuşea,
Căcĭ deşi dênsa murise
Déră faţa nu 'i perise,
Ci tot mândră că era:
Albă ca şi alba nea;...
Langă ea ei s'adunară
De josŭ susŭ o ridicară
Şĭ-o cătară şĭ-o cercară
Pân'-aflară că-i încinsă
Şi-'n curele greu 'i strînsă.
Atuncĭ iute s'apucară,
Şi curéua i-o tăiară,
Şi oh, câtŭ se bucura
Când cu ochii ei vedea
Că începe-a se mişcă
Semne de viéţă da,
Şi multŭ timpŭ nicĭ că trecea
Pănă viă ér era!....
Apoi ea le povesti
Cum veni le ea aci
O muere blăstĕmată
Cu-a ei marfă necurată.
Şi-'n ce chipŭ o-a înşelatŭ
Si 'n lăuntru o-a lăsatŭ,
Eră când o a încinsŭ
Aşa tare o-a strînsŭ
Câtŭ îndată josŭ picà
Şi mai multŭ nu rĕsuflă!.....
Cei piticĭ cum auḑiră
La aceea se gândiră
Că muerea blăstămată
N'a pututŭ sĕ fie altă
Decâtŭ réua împĕrătésă
Maştera rĕutăciósă
Care aşa s'a îmbrăcatŭ
Pe fetiţă de-a'nşelatŭ.
Acum ei o sfătuescŭ
Şi mai multŭ o dojenescŭ
Că mai multŭ sĕ nu mai lasă
Chiar pe nime'n a lorŭ casă
Căcĭ urîta'mpĕrătésă
Cu-orĭ ce preţŭ ar vrea sĕ fiă
Rece'n grópă, dér nu vie!...

Pismăréţa 'mpĕrătésă
Cum ajunse ér acasă
Spre oglindă se'ndreptă
Şi voiósă o'ntrebă:
— „Oglinduţă sciutóre
„De frumseţă spunĕtóre
„Spune-acum adevĕratŭ
„Prin alŭ tĕu graiu minunatŭ
„Cine'n ţéră'i mai frumósă
„Şi la toţĭ mai drăgostósă?..."
Er oglinda'i rĕspundea
Cătră ea ḑicêndŭ aşa:
— „Precum mie mi-s'arată
„Prin vedenie fermecată
„Tu ai fi cea mai frumósă
„Şi la toţĭ mai drăgostósă,
„Déră peste şépte munţĭ
„Coperiţĭ de braḑĭ cărunţĭ
„La cei şépte ómenĭ micĭ
„Ce le ḑicŭ şépte piticĭ
„Frumuşica Albuşică
„De mii de orĭ e mai voinică,
„De mii de orĭ mai frumósă
„Decâtŭ tine 'mpĕrătésă!..."

Dómna când o auḑia
Tótă, tótă 'ncremenea
Nu se mai putea mişca
Cum de ea s'a înşelatŭ,
Albuşica de-a'nviatŭ!...
De mâniă ea turba
Pĕrulŭ totŭ îşĭ despletea,
Totŭ mereu la feţĭ schimba,
Când roşea când inverḑea
Apoi ér îngălbinea!...

Apoi mi-se apucă
Nóptea mintea'şĭ frământă
Dóră póte sĕ găséscă
Vre-unŭ drumŭ cum şĕ prăpădéscă
Pe fetiţa frumuşică
Pe plăpânda Albuşică.
Şi gândindŭ ea şi afla
Unŭ drumŭ bunŭ, cum ar putea
Pe fetiţă s'o înmóiă
De viéţă s'o despóiă.
Diminéţa se sculă
Şi îndată s'apucă
Folosindŭ lucrărĭ drăcescĭ
Măestrii vrăjitorescĭ
Şĭ-unŭ frumosŭ peaptĕnŭ făcea
Care-aşa mi'lŭ fermeca,
Câtŭ cu elŭ de-a peptena
Pĕrulŭ móle de argintŭ
Alŭ fetiţei cu chipŭ blândŭ
Capulŭ sĕ-i învenineze
Şi viéţa sĕ-i scurteze. (Va urma.)

Indiferentismulŭ care bântue şi societatea nóstră braşovénă, mai alesŭ de unŭ timpŭ încóce, şĭ-a arătatŭ tristele sale efecte şi faţă cu tinerimea nóstră academică.

Sâmbăta trecută am asistatŭ şi eu la o petrecere, pe care au aranjat'o tinerii academicĭ pentr'unŭ scopŭ filantropicŭ. M'am dusŭ acolo în aşteptarea, că voi găsi o societatea numĕrósă, căcĭ mi se părea fórte naturalŭ, că tinerimea sĕ întrunéscă pe toţĭ amicii ei şi 'mĭ diceamŭ, că nimenĭ nu póte sĕ fiă decâtŭ amiculŭ ei. Fusesemŭ cu o sĕptĕmână înainte la o petrecere analógă aranjată de studenţii Sasĭ şi acolo vĕdusemŭ multă lume. De ce Românii sĕ fiă mai pe josŭ decâtŭ saşii, când e vorba de a îmbrăţişa cu căldură pe studenţii lorŭ?

Cu asemenĭ cugete intrai în sala Hotelului Nr. 1. Insĕ ce desamăgire? Pe tinerii îi vedeamŭ, dér pe amicii şi protectorii lorŭ nu'i zăriamŭ nicăirĭ. Puţinĭ, carĭ urmaseră învitaţiuneĭ, păreau jenaţĭ, că numĕrulŭ lorŭ nu întrecea pe acela alŭ tinerilorŭ.

Nu de petrecere mĭ-a fostŭ, nicĭ chiar atâtŭ de scopulŭ ei de binefacere, cât mai multŭ m'a întristatŭ ideia, că societatea românéscă de aicĭ se pórtă cu pré multă nepăsare faţă cu tinerimea ei.

Aşa sĕ fiă óre în adevĕrŭ?

Aşĭ dori mai bine sĕ găsescŭ o altă causă pentru slaba cercetare, căcĭ ar fi tristŭ décă legăturile dintre tinerime şi dintre societate s'arŭ fi rĕcitŭ aşa de multŭ. Acésta ar însemna nu că progresămŭ, ci că regresămŭ!

Dér a regresa nu voimŭ şi de aceea am speranţă, că la altă ocasiune publiculŭ românŭ braşovénŭ va îndrepta ce a stricatŭ acum prin nepăsătórea sa absentare dela petrecerea studenţilorŭ noştri.

Statua lui Mironŭ Costinŭ.

Statua lui Mironŭ Costinŭ, după cum afirmă bărbaţĭ cunoscĕtorĭ de artă şi după cum cetimŭ în diarele de dincolo, ar puté face onóre orĭ căreia dintre capitalele Europei. Ea representă o perfectă lucrare de artă; este făcută din bronzŭ şi are o înălţime de 3 metri şi 20 cmetri, dér pe lângă tótă colosalitatea ei, cum se esprima mai dĕunădĭ diarulŭ „Le Temps", statua presintă unŭ totŭ perfectŭ, armonicŭ şi proporţionatŭ.

Nemuritorulŭ cronicarŭ are la picióre sale volumele în folio ale manuscriptelorŭ sale de istoriă şi unŭ pergamenŭ pe care e scrisă lapidara şi minunata lui declaraţiune despre originile romanice ale poporului nostru: *„Stă dér numele celŭ vechiu de Romanŭ ca unŭ temeiu neclătitŭ.*

In mâna dréptă, Mironŭ Costinŭ ţine unŭ condeiu şi în stânga unŭ hrisovŭ rotogolŭ dela care atêrnă sigilulŭ domnescŭ alŭ lui Duca Vodă. Fórte nimeritŭ este aerulŭ meditativŭ şi ceva melancolicŭ alŭ fisionomiei cronicarului. S'ar puté dice, că este cea mai reuşită statuă ce are România. Piedestalulŭ statuei este lucratŭ din pétră dela Buştenĭ (în România).

Numai puţinŭ au sĕ admire privitorii acestei statue frumseţa rară a celorŭ douĕ table de bronzŭ — basŭ reliefurĭ, — carĭ represintă douĕ episóde din cele mai interesante din viéţa lui Mironŭ Costinŭ.

Pe una din aceste table e representată *arestarea lui Mironŭ în luna lui Decemvrie 1691* în casa sa din satulŭ Bărbeştĭ, actualminte Brănişteni din districtulŭ Romanŭ. — Pe când soţia sa se afla mórtă pe patŭ şi jăluită de Mironŭ şi copii lui, vătafulŭ de păhărnicei *Macri* întră cu mai mulţĭ soldaţĭ în odaia unde era mórta, arătândŭ lui Mironŭ Costinŭ porunca lui Const. Cantimirŭ Vodă d'alŭ aresta, fiindŭ acusatŭ de trădare. — Atuncĭ unulŭ din soldaţĭ pune mâna pe Mironŭ Costinŭ, dér cu expresiune de disgustŭ şi a silnici pentru acéstă faptă; unŭ altŭ soldatŭ însĕ îi şoptesce la ureche, ca sĕ se dea de bună voe prisonerŭ şi arĕtându-i spre ferêstră la câmpŭ, îi dise: „Acolo vei găsi unŭ calŭ, încalecă'lŭ şi fugĭ la mănăstirea Némţŭ, care este ocupată de armata leşéscă (polonă) şi unde vei fi scăpatŭ." Costinŭ respinge cu dispreţŭ acéstă propunere şi rĕspunde:

„Eu nu fugŭ; cerŭ sĕ fiu dusŭ la curtea domnească ca sĕ mĕ judece şi décă sunt vinovatŭ sĕ-mĭ iau pedeapsa". — Costinŭ simţindu-se cu desĕvêrşire nevinovatŭ, nu avea de ce se teme. — In acestŭ momentŭ sosindŭ copii lui lângă cadavrulŭ mamei lorŭ, fiulŭ lui celŭ mare voeşce sĕ scóţă sabia pentru ca sĕ apere pe tată-sĕu de arestare; acesta îlŭ opreşce, asigurându-lŭ, că n'are nicĭ o frică. Şi pe când se petrecŭ aceste scene, unŭ altŭ soldatŭ alŭ vătafului de păhărnicei stă aplecatŭ spre mórtă închinându-se la icóna de pe pieptulŭ ei.

A doua tabelă represintă sala tronului lui *Ioanŭ alŭ III de Polonia*, unde Mironŭ Costinŭ se află în robiă. Elŭ învĕţase atâtŭ de bine limba poloneză, încâtŭ făcea versurile cele mai frumóse. Regele Ionŭ şéde pe tronŭ, înconjuratŭ de demnitarii curţii şi în apropiere de dênsulŭ şi cei doi metropoliţĭ prisonierĭ, toţĭ şedêndŭ pe scaune, pe când Mironŭ stă în picióre în faţa regelui şi reciteazâ versurile sale, care au mişcatŭ atâtŭ de multŭ pe rege încâtŭ acesta a graţiatŭ pe Costinŭ, dându-i libertatea. Toţĭ ascultă în atitudinĭ diverse, fórte nememerite, cum Mironŭ ceteşce frumosulŭ sĕu poemŭ în versurĭ poloneze, despre istoria şi mai alesŭ despre originele romane, latine a neamului nostru. Acestŭ fórte reuşitŭ basso-reliev este sinteza cea mai strălucită a semnificaţiunei lui Mironŭ Costinŭ, pentrucă elŭ este celŭ mai gloriosŭ apostolŭ alŭ *latinităţei* poporului nostru.

Pe celelalte douĕ laturĭ ale piedestalului statuei, care este lucrarea meritosului arhitectŭ românŭ, d. Gabrielescu, va fi câte o inscripţiune. Pe o mare placă de bronzŭ încoronată cu armele moderne ale României, stă scrisŭ:

Lui Mironŭ Costinŭ
1633—1691
Naţiunea română recunoscĕtóre.

Apoi mai josŭ vinŭ numele principalilorŭ contribuitorĭ, adecă acelorŭ, carĭ au donatŭ dela 200 lei în susŭ. Lista începe cu numele MM. LL. Regele şi Regina.

A doua inscripţiune este pe o elegantă carte de hronz încinsă de ghirlande de laurĭ. Pe o pagină a acestei cărţĭ se citeşce istoriculŭ statuei, anulŭ şi luna înaugurărei ei în piéţa primăriei din Iaşĭ, anulŭ regnului MM. LL., şi cum s'a ridicatŭ monumentulŭ prin subscriere publică şi că s'au pusŭ sub fundamentele ei osămintele aflate în vechiulŭ mormêntŭ Costinianŭ din Barbeştĭ. Pe a doua fóiă a cărţei suntŭ numele membrilorŭ comitetului organisătorŭ alŭ subscrierei.

Multă recunoscinţă se datoresce d-lui *V. A. Urechiă*, care a lucratŭ anĭ întregĭ pentru a aduna unŭ adevĕratŭ arsenalŭ de documente istorice relative la Mironŭ Costinŭ, şi în cele din urmă, prin subscripţiunĭ, ţinere de conferinţe şi alte asemenea a isbutitŭ sĕ adune o sumă suficientă de banĭ pentru a realiasa acéstă frumósă statuă. Diarele de dincolo spun, că în totŭ timpulŭ câtŭ a fostŭ espusă acéstă statuă în Bucurescĭ, d-lŭ Urechie, cu o stăruinţă ce întrece orĭ ce laudă, stetea diua întrégă lângă statua lui Mironŭ Costinŭ ţinêndŭ conferinţe pentru a esplica mulţimei de visitatorĭ episodele marcante ce le representă acéstă statuă din viéţa marelui şi nemuritorului patriotŭ moldoveanŭ.

Intêmplărĭ diferite.

Fenomenŭ. „Democratulŭ" din Ploeştĭ scrie, că Joi, pe la ora 1 şi 50 m. p. m., fiindŭ cerulŭ puţinŭ norosŭ, fără sĕ plouă, (ca şi din seninŭ) s'a produsŭ unŭ trăsnetŭ puternicŭ cam în centrulŭ comunei Ploescĭ; fulgerulŭ a apărutŭ la rĕsăritŭ şi cădêndŭ la pămêntŭ în apropierea staţiunei telegrafo-poştale, lumina lui a trecutŭ printre doi pietrarĭ aflaţĭ în lucrarea pavagiului din capulŭ unei strade, carĭ în acelŭ moment s'au credutŭ că vorŭ rĕmâné morţĭ pe locŭ. De aci, spunŭ ei, că au vĕdutŭ lumina apucândŭ în susŭ spre apusŭ. Aceeaşĭ lumină a înspăimêntatŭ în trecerea ei electrică şi pe ómenii casei unui altŭ locuitorŭ. In fine detunătura trăsnetului s'a auditŭ eclatândŭ cu tótă tăria ei la depărtare, în partea de apus, şi puţinŭ spre médă-nópte, fără a se sci unde a produsŭ lovirea.

Carmen Sylva şi victimele mării.

In comuna Westerland din insula Sylt se află unŭ micŭ cemiteriu în care se îngrópă victimele mării, ale cărorŭ cadavre, fără nume şi necunoscute, suntŭ aruncate la ţĕrmurĭ de valurile mării. — Carmen Sylva, Regina României, pe timpulŭ petrecerei sale din véra acésta în însula Sylt, a avutŭ frumósă ideă de a dedica o pétră comemorativă pentru acestŭ cimiterŭ alŭ necunoscutelorŭ victime ale mării. Cu privire la desvĕlirea acestui monumentŭ se comunică acum din Westerland următórele:

„La 21 Augustŭ s'a luatŭ solemnŭ în primire pétra comemorativă, dedicată de regina României micului cimitirŭ alŭ celorŭ fără nume pe care marea puternică îi aruncă pe malŭ. Mai tótă comuna şi toţĭ visitatorii băilorŭ au venitŭ la acestŭ actŭ. Directorulŭ băilorŭ a pronunţatŭ nisce cuvinte căldurόse despre ideia frumósă a reginei, despre iubirea, de care a fostŭ cuprinsŭ óspele regalŭ pentru acestŭ localŭ micŭ, ce adesea ne pune pe gândurĭ. Regina a visitatŭ acestŭ locaşŭ alŭ celorŭ fără patrie şi a împodobitŭ mormintele isolate cu cele mai frumóse florĭ.

Elŭ a cetitŭ poesia lui Rudolf Koegel: „Patria celorŭ fără patrie" alŭ cărei ultimŭ versŭ Regina l'a alesŭ ca inscripţiă pe pétră. După acestea directorulŭ, în numele fondatórei regale, a predatŭ pétra în posesia comunei Westerland. Dedicaţia reginei este: *„Cu gândulŭ la vĕduvele şi orfanii depărtaţĭ, dedicată de Carmen Sylva. Westerland în 5 Augustŭ 1888."*

Acéstă dedicaţiă cu poesia predicatorului Koegel „Patria celorŭ fără de patrie", pusă într'o capsulă de aramă, s'a ziditŭ în fundamentŭ. Peatra de granitŭ e de o formă prea frumósă aşedată în faţa porţii de întrare la capĕtulŭ cimitirului.

In aceea di directorulŭ băilorŭ a primitŭ o depeşă din castelulŭ Peleşŭ în Sinaia dela regina României care-'şĭ transmite salutările pentru serbarea inaugurării."

Cununiă.

D-lŭ *Iacobŭ Mureşianu*, profesorŭ de musică în Blaşiu şi redactorŭ alŭ fóiei musicale şi literare „Musa Română," îşĭ va celebra Dumineca în 4 (16) Septemvre a. c. cununia sa cu domnişóra *Maria Otilia Brĕnduşianu*, fiica d-lui advocatŭ Dr. I. Brênduşianu, în biserica catedrală din Blaşiu.

Primésca tênĕra părechе din partene cele mai sincere urărĭ de fericire!

SCIRĬ TELEGRAFICE.

Belovar, 13 Septemvre. Grozavă sensaţiă a produsŭ ne mai pomenita dojenire a episcopului *Strossmayer*, cu ocasiunea primirei clerului catolicŭ din partea monarchului. După ce *Maiestatea Sa* a vorbitŭ cu cardinalulŭ Mihailovicĭ, s'a adresatŭ mai de departe cătră episcopulŭ Strossmayer cu observarea, că a luatŭ la cunoscinţă cu cea mai mare surprindere telegrama episcopului trimésă la aniversarea din Kiev. Monarchulŭ măniatŭ dise: „N'ai fostŭ la minţĭ! ai fostŭ bolnavŭ! Acésta este o faptă în contra monarchiei, în contra bisericei d-tale!" Strossmayer rĕspunse: „Maiestate! conscinţa mea e curată." Cei de faţă au fostŭ consternaţĭ de atitudinea episcopului. Strossmayer s'a escusatŭ după amédĭ că din cause de sănătate nu póte lua parte la prândulŭ curţii, şi a plecatŭ din Belovar. Asemenea au făcutŭ şi episcopii Hranilovicĭ şi Pasilovicĭ. Strossmayer a cerutŭ audienţă la prinţulŭ de corónă, care însĕ *nu i s'a datŭ*.

Cătră clerulŭ catolicŭ a disŭ Maiestatea Sa: „Suntŭ convinsŭ că vĕ ve-ţĭ cunósce în totdéuna şi vĕ veţĭ împlini datoria ca adevĕraţĭ preoţĭ ai bisericei catolice, precum şi ca fidelĭ cetăţenĭ ai ţĕrilorŭ corónei mele ungare, ce suntŭ legate deolaltă nedespărţitŭ."

Cătră greco-orientalĭ a disŭ: „Mĕ bucurŭ că-mĭ esprimaţĭ alipirea fidelă. Voiu lua şi pe biserica greco-orientală şi pe credincioşii sĕi din statele mele totdéuna în scutŭ dovedindu-le bunăvoinţă. Sperŭ că şi de aicĭ încolo ca şi până acuma vĕ ve-ţĭ arăta demnĭ prin atitudinea vóstră leală patriotică."

Haag, 10 Sept. Starea sĕnătăţii Regelui este desperată. Statele generale au primitŭ în şedinţa comună legea de tutoratŭ pentru princesa de corónă.

DIVERSE.

Puşca Lebel. Ministrulŭ francesŭ de rĕsboiu, Freycinet, a dispusŭ sĕ se mai cumpere 300 maşine pentru fabricarea puşcei Lebel, aşa că la 1 Novembre vorŭ funcţiona 8200 maşine de felulŭ acesta; 5000 în Saint-Etienne, 2000 în Chatellerault şi 1200 în Tulles. Aceste trei fabricĭ vorŭ furnisa la începutulŭ iernei 1600 puscĭ pe di. 580,000 puscĭ de repetiţiă de 8 m. m. calibru se întrebuinţéză deja, séu stau gata în arsenalurĭ. Producerea cartuşelorŭ merge şi mai repede; acum pentru fiăce puşcă suntŭ gata 5000 de cartuşe. La 1 Novembre se vor lua tóte puscile de modelŭ din 1874 dela ştirea activă şi după ce vorŭ fi gata 1,200,000 puscĭ, se va schimba la 1 Aprilie şi armamentulŭ miliţiilorŭ.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ

din 13 Septemvre st. n. 1888

Bancnote românescĭ	Cump.	9.48	Vênd.	9.52
Argintŭ românescŭ .	„	9.40	„	9.45
Napoleon-d'orĭ . . .	„	9.63	„	9.65
Lire turcescĭ . . .	„	10.90	„	10.95
Imperialĭ	„	9.90	„	9.95
Galbinĭ	„	5.70	„	5.72
Scris. fonc. „Albina" 6%	„	101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	98.—	„	98.50
Ruble rusescĭ . . .	„	122.—	„	123.—
Discontulŭ	6½—8% pe anŭ.			

Cursulŭ la bursa de Viena

din 12 Septemvre st. n. 1888.

Renta de aurŭ 4%	100.60
Renta de hârtiă 5%	91.—
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare .	146.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (1-ma emisiune) . .	97.80
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (2-a emisiune) . .	—.—
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune) . .	113.25
Bonurĭ rurale ungare	105.—
Bonurĭ cu clasa de sortare	104.75
Bonurĭ rurale Banatŭ-Timişŭ . . .	104.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	104.50
Bonurĭ rurale transilvane	104.40
Bonurĭ croato-slavone	104.—
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ ungurescŭ	100.—
Imprumutulŭ cu premiulŭ ungurescŭ	130.25
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	126.51
Renta de hârtia austriacă	81.70
Renta de argintŭ austriacă	82.45
Renta de aurŭ austriacă	110.70

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Avisŭ d-lorŭ abonați!

Rugăm pe d-nii abonați ca la reînoirea prenumerațiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ și numerii de pe fășia sub care au primitŭ diarulŭ nostru până acuma.

Administraț. „Gaz. Trans."

DOI SCOLARĬ

se primescŭ într'o familiă germană cu tótă întreținerea (costŭ și cuartirŭ), unde vorŭ fi cu cea mai mare conscienționsitate supraveghiațĭ și pentru învĕțarea lecțiilorŭ.

Informațiunĭ la **Administrațiunea „Gazetei Transilvaniei".**

147,3—3

☞ Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei" à 5 cr. se potŭ cumpĕra în tutungeria **I. Gross,** în librăria **Nicolae Ciurcu** și **Albrecht & Zillich.**

Se caută unŭ instructorŭ pentr'unŭ copilŭ de optŭ anĭ într'o familiă distinsă din Brașovŭ. Se cere cunoscința limbei *române, germane* și încâtva a limbei *francese.* Vorŭ fi preferițĭ studenții românĭ, și mai alesŭ aceia, carĭ suntŭ și musicalĭ. Instructorulŭ va avé tótă întreținerea, cvartirŭ, mâncare, încălḑitŭ, luminatŭ etc.

Tinerii carĭ dorescŭ a ocupa acestŭ postŭ de instructorŭ sĕ se adreseze la d-lŭ *Koeniges,* strada Furcóiei nr. 72. 146,3—2

Sosirea și plecarea trenurilorŭ și postelorŭ în Brașovŭ.

I. Plecarea trenurilorŭ:

1. Dela Brașovŭ la Pesta:

Trenulŭ de persóne Nr. 307: 7 óre 10 de minute séra.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 315: 4 óre 10 minute diminéța.

2. Dela Brașovŭ la Bucuresci:

Trenulŭ acceleratŭ Nr. 302: 5 óre 37 minute diminéța.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 318: 1 óră 55 minute după amédĭ.

II. Sosirea trenurilorŭ:

1. Dela Pesta la Brașovŭ:

Trenulŭ de persóne Nr. 308: 9 óre 46 minute înainte de amédĭ.
Trenulŭ mixtŭ Nr. 316: 9 óre 52 minute séra.

77

Se deschide abonamentŭ pre anulŭ 1888

la

AMICULU FAMILIEI. Ḑiarŭ beletristicŭ și enciclopedicŭ-literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XII. — Apare în 1 și 15 ḑi a lunei în numerĭ câte de 2—3 cóle cu ilustrațiunĭ frumóse; și publică articlii socialĭ, poesii, novele, schițe, piese teatralĭ ș. a. — mai departe tractéză cestiunĭ literare și scienţifice cu reflesiune la cerințele vieței practice; apoi petrece cu atențiune viéța socială a Românilorŭ de pretutindenea, precum și a celorlalte poporațiunĭ din patriă și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o óră plăcută familiei strivite de grijile vieței; și preste totŭ nisuesce a întinde tuturorŭ individilorŭ din familiă o petrecere nobilă și instructivă. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl., pentru România și străinătate 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

PREOTULŬ ROMÂNŬ. Ḑiarŭ bisericescŭ, scolarŭ și literarŭ — cu ilustrațiunĭ. — Cursulŭ XIV. — Apare în broșurĭ lunare câte de 2½—3½ cóle; și publică portretele și biografiile archiereilorŭ și preoțilorŭ mai distinșĭ, precum și alte portrete și ilustrațiunĭ, — mai departe articlii din sfera tuturorŭ sciințelorŭ teologice și între acești mulțime de predice pre duminecĭ, serbătorĭ și diverse ocasiunĭ, mai alesŭ funebralĭ, — apoi studii pedagogice-didactice și scienţifice-literarĭ; și în urmă totŭ soiulŭ de amĕnunte și scirĭ cu preferința celorŭ din sfera bisericéscă, scolastică și literară. — Prețulŭ de prenumerațiune pre anulŭ întregŭ e 4 fl. — pentru România 10 francĭ — lei, plătibilĭ și în bilete de bancă orĭ marce postalĭ.

Colectanții primescŭ gratisŭ totŭ alŭ patrulea esemplarŭ.

Numerĭ de probă se trimitŭ gratisŭ orĭ-cuĭ cere.

☞ **A se adresa la „CANCELARIA NEGRUȚU" în Gherla — Sz-ujvár. — Transilvania.** ☜

Totŭ de aci se mai potŭ procura și următórele cărți din editura propriă:

Apologie. Discusiunĭ filologice și istorice maghiare privitóre la Românĭ, învederite și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paulŭ Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețulŭ 30 cr.

Renascerea limbei românescĭ în vorbire și scriere învederită și aprețiată de Dr. Gregoriu Silași. (Op complet). Broșura I. II. și III. Prețulŭ broș. I. II. câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Tóte trei împreună 1 fl.

Cuvêntărĭ bisericescĭ la tóte sĕrbătorile de peste anŭ, de I. Papiu. Unŭ volumŭ de preste 26 cóle. Acest opŭ de cuvêntărĭ bisericescĭ întrece tóte opurile de acestŭ soiu apărute până acum — avêndŭ și o notiță istorică la fiă-care sĕrbătóre, care arată timpulŭ întroducerei, fasele prin carĭ a trecutŭ și modul cum s'a stabilitŭ respectiva sĕrbătóre. Prețulŭ e 2 fl.

Barbu cobzariulŭ. Novelă originală de Emilia Lungu. Prețulŭ 15 cr.

Puterea amorului. Novelă de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 20 cr.

Idealulŭ perdutŭ. Novelă originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Opera unui omŭ de bine. Novelă originală. — Continuarea novelei: **Idealulŭ pierdutŭ** de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețulŭ 15 cr.

Fântâna dorului. Novelă poporală de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Codreanŭ craiulŭ codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Ultimulŭ Sichastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețulŭ 10 cr.

Elŭ trebue sĕ se însóre. Novelă de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțŭ. Prețulŭ 25 cr.

Branda séu Nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoșŭ. Novelă istorică națională. Prețulŭ 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioanŭ Tanco. Prețulŭ 30 cr.

Probitatea în copilăriă. Schiță din sfera educațiunei. După Ernest Legouvé. Prețulŭ 10 cr.

Hermanŭ și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantinŭ Morariu. Prețulŭ 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragediă în 5 acte după Euripide, tradusă în versurĭ de Petru Dulfu. Prețulŭ 30 cr.

Petulantulŭ. Comediă în 5 acte, după Augustŭ Kotzebue, tradusă de Ioanŭ St. Șuluțŭ. Prețulŭ 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiului din Fiume prin Vincențiu Nicóră, prof. gimnas. — Cu portretulŭ M. S. Regina României. Prețulŭ 15 cr.

Poesii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Unŭ volumŭ de 192 pagine, cuprinde 103 poesii bine alese și arangiate. Prețulŭ redusŭ (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafirĭ și viorele, poesii poporale, culese de Ioanŭ Popŭ Reteganu. Unŭ volumŭ de 14 cóle. Preț. 60 cr.

Tesaurulŭ dela Petrósa séu **Cloșca cu puii ei de aurŭ.** Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețulŭ 20 cr.

Biblioteca Sătenului Românŭ. Cartea I, II, III, IV, cuprindŭ materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ la tóte patru 1 fl. — câte una deosebĭ 30 cr.

Biblioteca Familiei. Cartea I. Cuprinde materii fórte interesante și amusante. Prețulŭ 30 cr.

Colectă de recepte din economiă, industriă, comerciu și chemiă. Prețulŭ 50 cr.

Economia pentru scólele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețulŭ 30 cr.

Indreptarŭ teoreticŭ și practicŭ pentru învĕțămêntulŭ intuitivŭ în folosulŭ elevilorŭ normalĭ (preparandialĭ), a învĕțătorilorŭ și a altorŭ bărbațĭ de scólă, de V. Gr. Borgovanŭ, profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ cu porto francatŭ 1 fl. 80 cr. v. a. In literatura nóstră pedagogică abia aflămŭ vre-unŭ opŭ, întocmitŭ după lipsele scólelorŭ nóstre în mĕsura în care este acesta, pentru aceea îlŭ și recomandămŭ mai alesŭ directorilorŭ și învĕțătorilorŭ ca celorŭ în prima liniă interesațĭ.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Românĭ. De V. Gr. Borgovan. Prețulŭ 15.

Manualŭ de Gramatica limbei române pentru scólele poporalĭ în trei cursurĭ de Maximŭ Popŭ, profesorŭ la gimnasiulŭ din Năsĕudŭ. — Manualŭ aprobatŭ prin ministeriulŭ de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de datŭ 26 Aprilie 1886, Nr. 13,193. — Prețulŭ 30.

Gramatica limbei române lucrată pe base sintactice de Ioanŭ Buteanu, prof. gimn. Unŭ volumŭ de peste 30 cóle. Prețulŭ 2 fl.

Manualŭ de stilistică de Ioanŭ F. Negruțŭ, profesorŭ. Opŭ aprobatŭ și din partea ministeriului de culte și instrucțiune publică cu rescriptulŭ de dato 16 Dec. 1885 Nru. 48,518. Partea practică fórte bogată a acestui op — cuprindêndŭ composițiunĭ de totŭ soiulŭ de acte obveniente în referințele vieței socialĭ — se póte întrebuința cu multŭ folosŭ de către preoțĭ, învĕțătorĭ și alțĭ cărturarĭ românĭ. Prețulŭ 1 fl. 10 cr.

Nu mĕ uita. Colecțiune de versurĭ funebralĭ, urmate de iertăciunĭ, epitafiă ș. a. Prețulŭ 50 cr.

Carte conducĕtóre la propunerea calculărei în scóla poporală pentru învĕțătorĭ și preparandĭ. Broș. I. scrisă de Gavrilŭ Trifu profesorŭ preparandialŭ. Prețulŭ 80 cr.

Cele mai eftine cărți de rugăciunĭ:

Mărgăritarulŭ sufletului. Carte bogată de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ fórte frumosŭ ilustrată. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 40 cr., legatŭ 50 cr., legatŭ în pânză 60 cr., legatŭ mai finŭ 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de luxŭ 1.50—2.50

Miculŭ mărgăritarŭ sufletescŭ. Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ bisericescĭ — frumosŭ ilustrată, pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele. Prețulŭ unui esemplarŭ broșuratŭ e 15 cr., — legatŭ 22 cr., legatŭ în pânḑă 26 cr.

Cărticică de rugăciunĭ și cântărĭ pentru pruncii scolarĭ de ambe secsele, Cu mai multe icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ e 10 cr.; 50=3 flor.; 100=5 fl.

Visulŭ Prea Sântei Vergure Maria a Născĕtórei de D-deu urmatŭ de mai multe rugăciunĭ frumóse. Cu icóne frumóse. Prețulŭ unui esemplarŭ spedatŭ franco e 10 cr., 50 esemplare 3 fl., 100 esemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isusŭ Christosŭ. Prețulŭ unui esemplarŭ legatŭ și spedatŭ franco e 15 cr.

Tipografia A. MUREȘIANU Brașovŭ.